

ת"פ 39283/01/18 - מדינת ישראל ע"י נגד דוד חשואל ע"י

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 39283-01-18 מדינת ישראל נ' חשואל

לפני כבוד השופט דנה אמיר

המאשימה מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד עידו נולמן

נגד

הנאשם דוד חשואל ע"י ב"כ עו"ד ניר יעקב ממשרדו
של עו"ד תמיר סולומון

נוכחים:

ב"כ המאשימה עו"ד עידו נולמן

ב"כ הנאשם ע"י ב"כ עו"ד ניר יעקב ממשרדו של עו"ד תמיר סולומון

הנאשם בעצמו

גזר דין

רקע ועובדות כתב האישום

1. הנאשם הורשע על יסוד הודייתו בעובדות כתב האישום המתוקן בשנית (להלן: "**כתב האישום**") בביצוע 7 עבירות על 220(4) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], תשכ"א-1961 (להלן: "פקודת מס הכנסה") ו-7 עבירות על סעיף 220(5) לפקודה.

2. על פי עובדות כתב האישום בהן הודה הנאשם, בין השנים 2007-2013 (להלן: "**התקופה הרלבנטית**") עסק הנאשם בפעילויות עסקיות שונות שהניבו לו הכנסה החייבת בתשלום מס. בגין פעילויות עסקיות שמהותן אינה ידועה למאשימה (להלן: "**מקור הכנסה או פעילות עסקית**") הפיק הנאשם בשנת 2007 הכנסות בהיקף שאינו ידוע במדויק. החל משנת 2008 ועד שנת 2013, היה הנאשם הבעלים והמנהל הבלעדי של עסק למכירת רהיטים ב"מרכז הישראלי לריהוט" בראשון לציון (להלן: "**העסק**"). בשנים 2008-2013 הפיק הנאשם הכנסות בהיקף שאינו ידוע במדויק למאשימה, אך לא פחות מסך כולל של 1,780,000 ₪, על פי החלוקה השנתית הבאה: בשנת 2008 - 1,020,625 ₪; בשנת 2009 - 117,150 ₪; בשנת 2010 - 74,317 ₪; בשנת 2011 - 265,060 ₪; בשנת 2012 - 203,848 ₪; בשנת 2013 - 99,000 ₪. בתקופה הרלבנטית היה הנאשם חייב בניהול פנקסים כמפורט בהוראות מס הכנסה ובהגשת דוחות שנתיים על הכנסותיו לפקיד השומה כמפורט בפקודה.

3. כמפורט בכתב האישום, הנאשם פעל במרמה, עורמה ותחבולה במזיד ובכוונה להתחמק ממס בדרכים

הבאות: הנאשם לא הודיע לפקיד השומה על מקור ההכנסה ועל העסק; הנאשם לא ניהל ספרים כמתחייב מהוראות מס הכנסה והפקודה לרבות יומן עבודה, ספר תקבולים ותשלומים, שוברי קבלה, חשבוניות מס ותיק תיעוד חוץ; בין השנים 2008-2013 לא הנפיק הנאשם חשבוניות מס עבור כספים שקיבל, הנפיק קבלות מספר בודד של פעמים, והוציא הזמנות על שמות שונים ומספרי עוסק שונים; בתקופה הרלבנטית לא הגיש הנאשם דוחות כמתחייב על פי הפקודה, ולא דיווח כלל על הכנסות שנצמחו לו ממקור ההכנסה ומהעסק; על מנת להסתיר הכנסותיו ממקור ההכנסה ומהעסק, בין השנים 2007-2009 הפקיד הנאשם חלק מהכנסותיו, במזומן ובשיקים, בשלושה חשבוניות בנק על שם אחרים, אביטבול זריטא חמות, חשואל קרולין אשתו, ודמארי לוסי גיסתו (להלן: "**החשבוניות הסמויות**") כמפורט בנספח א' לכתב האישום. החשבוניות הסמויות שימשו את הנאשם להפקדת הכנסות שלא נרשמו בפנקסי החשבוניות של העסק או בכל רישום של העסק; במקרים שונים בין השנים 2010-2013 דרש הנאשם מלקוחותיו שקנו בעסק לשלם בשיקים למוכ"ז או בשיקים לפקודת נותן שירותי מטבע בשם בדור; בנוסף, בתקופה הרלבנטית עשה הנאשם שימוש במספר שמות לעסק ובשני מספרי עוסק מורשה כוזבים.

4. במעשיו, לא קיים הנאשם ספרי הנהלת חשבונות ורשומות, במזיד ובכוונה להתחמק ממס, ופעל במרמה עורמה ותחבולה במזיד ובכוונה להתחמק ממס. מעשי הנאשם הם פרי תכנון מוקדם, ובוצעו תוך התנהלות שיטתית ומתוכננת לאורך שנים, מתוך כוונה להפיק רווח כלכלי אסור. במעשיו הסב הנאשם נזק כלכלי משמעותי לאוצר המדינה.

5. הצדדים הגיעו במקרה זה להסדר דיוני לקראת סוף פרשת התביעה, במסגרתו הוסכם שכתב האישום יתוקן בשנית והנאשם יודה בעובדותיו. ההסדר הדיוני בין הצדדים לא כלל הסכמה עונשית. לבקשת הסנגור בדיון ביום 24.3.2022, ולאור דבריו לפיהם "**לנאשם עניינים אישיים קשים, גם בנושא הילדים שלו, גם בנושא של זוגיות, גם בנושא של הפרנסה והתחלואה שלו**", חרף התנגדות המאשימה, הוזמן תסקיר לעונש בעניינו של הנאשם, והדיון בעניינו נדחה על מנת שכזה יתקבל. בנוסף, הוזמנה חוות דעת הממונה על עבודות השירות תוך שהובהר שאין בכך ללמד על העונש שייגזר בגזר הדין.

תסקיר שירות המבחן

6. בתסקיר מיום 22.3.2022 פורט שהנאשם יליד שנת 1969, נשוי ואב לארבעה (בגילאים 20-6). לדברי הנאשם אובחן בסמוך למועד השירות בצה"ל כחולה אפילפסיה ועל כן קיבל פטור משירות צבאי. לדבריו, מאז מתמיד בטיפול תרופתי, מצבו יציב והוא לא חווה התקפים נוספים. הנאשם פירט אודות מהלך חייו ושלל קשיים או בעיות מיוחדות בתפקודיו השונים, ובכלל זה שימוש באלכוהול או סמים, זולת משבר כלכלי וקריסה עסקית. שירות המבחן ציין כי בעברו של הנאשם הרשעה בעבירת סמים משנת 2004.

7. בתסקיר פורט כי בשיחה היחידה עם הנאשם החל שירות המבחן בגיבוש התרשמותו, וכי התייחסות הנאשם לעבירות באותה פגישה הייתה ראשונית בלבד. לדברי הנאשם בתקופה הרלבנטית היה בעל עסק עצמאי בתחום הריהוט, נקלע לקשיים כלכליים, צבר חובות לשוק האפור וספג איומים מתמשכים כלפיו וכלפי בני משפחתו באופן טראומטי, ואלה היו חלק מתקופה משברית ביחסיו עם אשתו. שירות המבחן ציין כי לא הועלו נסיבות אישיות ייחודיות בעניינו של הנאשם, שעל קיומן נרמז בדיון בבית המשפט ביום 24.3.2021. עוד צוין כי היום נמצא הנאשם בתקופת חיים

יציבה, עובד ונעדר מעורבות עם החוק שנים ארוכות. על פי התסקיר, הליך האבחון נמצא בשלב ראשוני ואין בידי שירות המבחן לגבש כל המלצה. בנוסף צוין ששירות המבחן ביקש לפגוש באשתו של הנאשם, אך הדבר לא הסתייע. על פי התסקיר, הנאשם אמנם הביע נכונות להגיע לפגישה נוספת עם אשתו, גם לצורך בירור הנסיבות האישיות הנטענות על ידו, אך הקשר עמו לא קודם, ובוטל מפגש נוסף שנקבע עמו על רקע החרפה במצבה הרפואי של אמו של הנאשם על פי דווחו.

תמצית טיעוני המאשימה לעונש

8. **ב"כ המאשימה** הפנה לערכים המוגנים בעבירות שבביצוען הורשע הנאשם, וכן לקושי שבחשיפת עבירות מס, שביצוען קל, המבוצעות על ידי אנשים נורמטיביים. בנוסף, הפנה לחומרה היתרה שבביצוע עבירות מהסוג הנדון "מתחת לרדאר" ואף מבלי לנהל פנקסי הנהלת חשבונות, תוך הסתרת עיסוק כפי שנהג הנאשם. כמו כן הפנה למשך ביצוע העבירות ולכך שהעבירות שביצע הנאשם הן פרי תכנון מוקדם ובוצעו בתחכום, תוך הוצאת הזמנות על שמות שונים ומספרי עוסק שונים, ותוך הקמת מערך פיננסי לשם הסתרת ההכנסה. עוד הדגיש כי הנאשם המשיך בביצוע העבירות אף לאחר שנפתחה חקירתו, וכי סכום ההכנסה שהועלמה גבוה ועומד על סך של לא פחות מ- 1,780,000 ₪ וסכום נוסף לא ידוע בשנת 2007, כשהנאשם ביצע את העבירות לשם רווח כלכלי. לטענתו, תוך הפנייה לפסיקה, בנסיבות אלה המדובר בפגיעה משמעותית בערכים המוגנים. ועוד ציין כי הפגיעה בערכים המוגנים אינה נוגעת רק למס ההכנסה שנגזל מקופת המדינה וטען לפגיעה רחבה יותר, הנובעת מעוצמת המרמה והפגיעה במנגנון הדיווח על פני תקופה ממושכת בת 7 שנים. בטיעוניו, הפנה לענישה הנוהגת ולנספח הפסיקה שהגיש (ע/1), ועתר לקביעת מתחם ענישה ביחס לעונש המאסר לנאשם, בין 11 ו- 24 חודשי מאסר בפועל.

9. בטיעוניו הפנה ב"כ המאשימה לכך שהנאשם לא שיתף פעולה עם החקירה והתחמק ממנה באופן שיטתי ואף לא התייצב לחלק מהדיונים בבית המשפט, והודייתו באה לקראת סיום פרשת התביעה, לאחר תיקון כתב האישום. בהקשר זה אף ציין כי ההסדר הדיוני במסגרתו תוקן כתב האישום שקלל את טענותיו המקדמיות של הסנגור. בנוסף ציין ששירות המבחן לא הצליח לגבש המלצה עונשית בעניינו של הנאשם, והתנהלותו של הנאשם בדחיית המפגש הנוסף בשירות המבחן דומה להתנהלותו בחקירה ובמהלך הדיונים. עוד ציין כי בעבירות הנדונות נדחים שיקולי שיקום ונסיבות אישיות מפני ההרתעה, וכי דרך המלך בעבירות הנדונות היא לגזירת עונשי מאסר מאחורי סורג ובריה לצד קנסות מכבידים.

10. ב"כ המאשימה הפנה לתסקיר לעונש שהתקבל והדגיש שעל פיו לא הועלו נסיבות אישיות ייחודיות שעל קיומן נרמז בדיון בבית המשפט, וכי להתרשמות שירות המבחן מצוי כיום בתקופת חיים יציבה. עוד ציין כי הנאשם לא הציג כל מסמך רפואי אודות מצבו הרפואי הנטען כסובל מאפילפסיה, וכי לדבריו לשירות המבחן הוא מטופל תרופתית ומצבו יציב. ב"כ המאשימה הפנה גם לכך שהנאשם לא הציג כל מסמך אודות מצבה הרפואי הנטען של אמו ואף לא הציג בפני שירות המבחן כל ראיה לכך שבתקופה הרלבנטית לביצוע העבירות היה בקשיים כלכליים, התנהל מול השוק האפור והיה נתון תחת איומים. בנוסף לכך שהגם שהנאשם טען באוזני שירות המבחן שאביו נפטר בשנת 2013, ממוצגים שהוגשו במהלך ניהול ההוכחות בתיק עולה שאביו היה עדיין בחיים בשנת 2015.

11. ב"כ המאשימה ציין שהחקירה הסתיימה בשנת 2015, התייחס לחלוף הזמן אך טען כי חלק משמעותי

ממנו נובע מהתנהלות הנאשם, כשמגפת הקורונה הביאה גם היא לחלק מהדחיות בדיונים. לטענתו, בעבירות הנדונות, לאור הקושי בגילויין, יש משקל מוגבל לחלוף הזמן וקושי זה התעצם במקרה הנדון לאור האופן בו פעל הנאשם. בנוסף, הדגיש שהנאשם לא הסיר את מחדלי כתב האישום, והגיש את **ענ/2** הרישום הפלילי של הנאשם. בנסיבות הנדונות, מבלי ליתן משקל להרשעות קודמות של הנאשם, עתירתו היא כי יגזרו על הנאשם 15 חודשי מאסר בפועל, בשליש התחתון של מתחם הענישה, לצד מאסר על תנאי. בנוסף, כי יגזר על הנאשם קנס בסך 118,000 ₪ (6.6% מסכום ההכנסה שהושמטה), כשאת מתחם הקנס ביקש לקבוע בין 5%-10% מסכום ההכנסה שהועלמה, תוך שציין את החשיבות שבהטלת קנס בסוג זה של עבירות.

תמצית טיעוני ההגנה לעונש

12. **ב"כ הנאשם** הפנה לתיקון המשמעותי שבוצע בכתב האישום לאחריו הודה הנאשם בכתב האישום המתוקן, וטען שאין לזקוף לחובת הנאשם את הימשכות ההליך, ואין המדובר בהליך סרק. בנוסף, טען לקושי במשפחת הנאשם להתמודד עם האישומים **"לאור תחושות של אני מאשים הדדיות"**, הפנה לשיהוי ולחלוף הזמן ולפסיקה וטען שמרבית עבירות הנאשם בוצעו בשנים 2008 ו-2009. לטענת הסנגור, מחזורי הנאשם המצוינים בכתב האישום בשנים 2009-2013 נמוכים, אחוז הרווח הגולמי בענף המסחר ברהיטים עומד על 30%-35%, וקיים קושי לקבל כי מעשיו בוצעו במטרה להתחמק ממס בנסיבות (העבירה בה הודה הנאשם), בפרט כשמדובר במחזור בסך 74,000 ₪ בשנת 2010 שאינו מגיע לרף המס, וכך או כך אין המדובר בפגיעה קשה בערכים המוגנים.

13. **ב"כ הנאשם** הפנה גם הוא לפסיקה, ובפרט לעונש שנקבע בעניינו אחיו של הנאשם, מרדכי חשואל, אשר ביצע עבירות דומות עליו נגזרו 9 חודשי מאסר בעבודות שירות לצד ענישה נלווית (עפ"ג (ת"א) 35986-10-19 **מרדכי חשואל נ' מדינת ישראל** (1.1.2020) (להלן: **"עניין מרדכי חשואל"**). בהקשר זה טען כי ההבדל היחיד בין האחים הוא פער של 500,000 ₪ בסכום ההכנסה שהועלמה, שאינו מצדיק ענישה שונה. בקשר לשיהוי ולחלוף הזמן טען שהחקירה בעניינו של הנאשם לא התנהלה ביעילות, וכי בעת ניהול המשפט נדחו דיונים גם לבקשת המאשימה, ומאז החל לייצג את הנאשם, הנאשם התייצב לדיונים כנדרש. לטענתו, יש לתת לשיהוי וחלוף הזמן את המשמעות המתאימה לקולא על פי הפסיקה, והדגיש את הקושי עבור הנאשם לחיות משך שנים עם עננת ההליך הפלילי.

14. **ב"כ הנאשם** הגיש מסמך רפואי משנת 2000 (**ענ/1**) לפיו הנאשם סובל מאפילפסיה מזה מספר שנים, וטען שהמחלה מחריפה וכי הנאשם הוא אדם חולה. בנוסף, הגיש את **ענ/2 - ענ/4** ביחס למצבם הכלכלי של הנאשם ואשתו, שלטענתו אינו פשוט, וטען שביתם נלקח מהם ומומש. ביחס לתסקיר לעונש שהתקבל טען כי קיווה שהקושי הזוגי במהלך השנים יבוא לידי ביטוי בפני שירות המבחן. עוד ציין כי פקיד השומה לא הצביע על מחדלי מס, והגם שלא חלק על נזק שנגרם ממעשי הנאשם לשיטת הדיווח ולקופה הציבורית, טען שבמקרה זה אין תוצאה סופית ממנה ניתן להתרשם. לטענת הסנגור, בנסיבות הנדונות מתחם הענישה נע בין מאסר בעבודות שירות למאסר בפועל בן מספר חודשים והפנה לטבלת הפסיקה שהגיש **ענ/5**, לדוח ועדת דורנר ו**ענ/6**. בכל הנוגע לעונש הקנס ציין את קשייו הכלכליים של הנאשם, אך הוסיף כי עתירתו העיקרית של הנאשם היא שלא יושת עליו עונש מאסר מאחורי סורג ובריה, ועל כן, ככל שעולה צורך בהטלת קנס לשם איזון רכיבי הענישה, המדובר בצורך מובן.

דבר הנאשם

15. הנאשם טען כי ביצע את העבירות מתוך מצוקה כלכלית ונפשית ולא בעורמה. לדבריו, פנה מספר פעמים לפתיחת תיק עוסק אך סורב, ופעל כפי שפעל על מנת לפרנס את ילדיו. עוד טען כי עונש מאסר לא יועיל, וכי לא ביצע את העבירות "במצב של ידיעה וגניבה" ולא התעשר מביצוען אלא רק הסתבר.

מתחם העונש ההולם

16. מתחם העונש ההולם נקבע בהתאם לעקרון המנחה בענישה, היינו קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו, תוך התחשבות בערך החברתי אשר נפגע, במידת הפגיעה בו, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ובמדיניות הענישה הנהוגה. במקרה זה יקבע אירוע עונשי אחד לכלל עבירות כתב האישום בהתאם לאופן טיעון הצדדים ולמבחן הקשר ההדוק (בע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.2014)).

17. הערכים המוגנים בעבירות שביצע הנאשם הם ערכים בעלי חשיבות ראשונה במעלה למרקם החברתי במדינה ולתפקודה התקין כחברה, וביצוע העבירות אף פוגע בקיומו של שוק חופשי, ומאפשר יתרון לעוסקים ב"כלכלה שחורה". מביצוע העבירות נפגע האמון, ולצד ביצוען אף פוטנציאל נזק ממשי לקופה הציבורית, ובכך לכל אחד ואחת מאזרחיה. פעמים רבות אף מוכח הנזק לקופה הציבורית הלכה למעשה. בביצוע העבירות יש אף כדי להביא לשיבוש הפעולה התקינה של מנגנון המסים, ולפגיעה במנגנון הדיווח על חשיבותו הרבה.

המדובר בעבירות שביצוען קל וגיליון קשה, ביסודן בצע כסף ובבסיסן מרמה, וקיים פיתוי גדול לבצען. בשל כך, לאור הערכים המוגנים החשובים שנפגעים מביצוע העבירות ולאור חשיבות ההרתעה ובכללה הרתעת הרבים, נקבע לא אחת כי בעת גזירת הדין בעבירות הנדונות יש ליתן לאינטרס הציבורי בכורה על פני נסיבות אישיות (ע"פ 9004/18 יצחקי נ' מדינת ישראל (31.12.2018) (להלן: "עניין יצחקי") ורע"פ 4684/12 גחלי נ' מדינת ישראל (14.6.2012) (להלן: "עניין גחלי")).

18. נסיבות ביצוע העבירות במקרה זה מלמדות על פגיעה ממשית בערכים המוגנים ממעשי הנאשם. זאת גם אם אתן משקל מסוים לכך שלא ברור מה סכום הנזק לקופה הציבורית הלכה למעשה במקרה זה, לכך שלא הוצגה כל ראיה לכך שהנאשם חויב במס בגין ביצוע העבירות על ידי פקיד השומה, ולטיעוני הסנגור לפיהם לאור היקף הכנסות הנאשם בשנות המס 2009-2013 על פי עובדות כתב האישום ואחוז הרווח גולמי בסך 30%-35% בענף הרהיטים (כשאף לא צורפה כל אסמכתא לאמור), סכום המס שלא שולם בסופו של יום, אם בכלל, זניח. בהקשר זה יש לציין כי בניגוד לטענה זו מפי הסנגור - במסגרת הודייתו בכתב האישום הודה הנאשם כי במעשיו הסב נזק כלכלי משמעותי לקופה הציבורית (הגם שלא צוין סכומו) (ראו סעיף 10 לכתב האישום המתוקן בשנית).

מבלי להפחית או לבטל את המשמעות והמשקל שניתנים בדרך כלל לנזק מוכח מביצוע העבירות לקופה הציבורית או להעדרו בעת בחינת נסיבות ביצוע העבירות, בנסיבות בעניינו, קיים קושי לקבל את טענות הסנגור ולתת משקל ממשי לקולא לטענתו בדבר נזק זניח, אם בכלל, ממעשי הנאשם. זאת בשים לב לכך שבבסיס העבירות במקרה דנן התנהלות הנאשם "מתחת לרדאר", וללא ניהול ספרי הנהלת חשבונות. מובן כי התנהלות מסוג זה מקשה, אם לא

הופכת לבלתי אפשרית את היכולת להתחקות אחר הכנסותיו המלאות של הנאשם ולקבל נתוני אמת מדויקים. על כך מעידה גם העובדה שהנאשם הואשם ואף הודה בכך שבשנת 2007 הפיק הכנסה מפעילות עסקיות שונות (שמהותן אינה ידועה למאשימה) ובהיקף לא ידוע. כפי שצוין בעפ"ג (ת"א) 56587-07-13 **מדינת ישראל נ' קובי ספרים, כורת את הענף עליו הוא יושב**. בנוסף לאמור, במקרה הנדון, לבד מכך שהיקף ההכנסה הכולל שהועלם אינו ידוע, ההיקף הידוע ממשי ועומד על לכל הפחות 1,780,000 ₪. יתרה מכך, במקרה דנן הפגיעה הממשית בערכים המוגנים נובעת גם מנסיבות ביצוע העבירות הכוללות, ולא רק או אפילו בעיקר מסכום ההכנסה שהועלמה.

כך, עובדות כתב האישום בהן הודה הנאשם מציירות תמונה עגומה לפיה הנאשם פעל כאמור במרמה עורמה ותחבולה במזיד ובכוונה להתחמק ממס, ומשך תקופה בת 7 שנים ניהל עסקיו "מתחת לרדאר", מבלי שהודיע לפקיד השומה על פעילותו העסקית שמהותה אינה ידועה למאשימה בשנת 2007, ואף לא על עסקו לממכר רהיטים בשנים 2008-2013. בכל עת יכול היה הנאשם לחדול ממעשיו, לדווח על ההכנסות שהעלים והוא לא פעל כאמור (ע"פ (ת"א) 71191/04 **צ'צקס נ' מדינת ישראל** (27.3.2006)). חומרה נוספת אף עולה מכך שגם החקירה שנפתחה בעניינו של הנאשם בשנת 2009 לא הביאה להפסקת ביצוע העבירות על ידו, בעזות מצח, ובעת שאינו מתייצב לחקירות בעניינו כטענת ב"כ המאשימה שלא נסתרה (כפי שעולה ממוצגים שהוגשו במהלך ניהול המשפט), ומבלי להתעלם מטענות ההגנה ביחס ליעילות החיפוש והזימונים של הנאשם והחקירה עצמה ומכך שכתב האישום אינו כולל אישום המייחס לנאשם אי התייצבות לחקירה.

משך כל שנות פעילותו העסקית הנאשם לא ניהל ספרי הנהלת חשבונות כנדרש, לא הגיש דוחות לפקיד השומה ולא דיווח כלל על הכנסות שנצמחו לו. הנאשם אף לא הנפיק חשבוניות מס עבור כספים שקיבל, והנפיק קבלות במספר בודד של פעמים ואף הוציא הזמנות על שמות ומספרי עוסק שונים, ועשה שימוש במספר שמות לעסק ובשני מספרי עוסק מורשה כוזבים. בנוסף, על מנת להסתיר הכנסותיו, בין השנים 2007-2009 הפקיד הנאשם חלק מהכנסותיו, במזומן ובשיקים, בחשבונות הסמויים על שם בני משפחתו מבלי שרשם הכנסות אלה כאמור בפנקסי חשבונות של עסקיו, ובמקרים שונים בין השנים 2010-2013 דרש מלקוחותיו שקנו בעסק לשלם בשיקים למוכ"ז או בשיקים לפקודת נותן שירותי מטבע בשם בדור.

המפורט לעיל מלמד על מרמה אקטיבית מצד הנאשם, המוסיפה חומרה למעשים שבאופן אינהרנטי מחייבים תכנון ותחכום, ואשר בוצעו כאמור על פני תקופה ממושכת באופן שיטתי ובעת שמתנהלת חקירה בעניינו. הנאשם כאמור אף הודה כי ביצע מעשים אלה מתוך כוונה להפיק רווח כלכלי אסור ותוך שהסב נזק כלכלי משמעותי לאוצר המדינה. נתתי דעתי לטענות ההגנה בדבר הסתבכות ואיומים מצד השוק האפור שברקע ביצוע העבירות אשר נטענה מבלי שהוגשה כל ראייה לאמור, אך גם אם הנטען נכון, אין בו כדי למתן באופן ממשי את נסיבות ביצוע העבירות במקרה זה, בפרט בשים לתקופת ביצוע הממושכת ואופן ביצוע. בקשר לקושי כלכלי והסתבכות עם השוק האפור ברקע העבירות ראו גם **עניין קובי ודברי בית המשפט בת"פ (ת"א) 26220-09-11 מדינת ישראל נ' ברכה** (13.7.2014).

19. לשם קביעת מתחם הענישה, בחנתי את הענישה הנוגת בסוג זה של עבירות ובמקרים שנסיבותיהן דומות ואת הפסיקה אליה הפנו הצדדים. מבחינת הפסיקה, ובפרט פסיקת בית המשפט העליון, עולה כי גם משיקולי

הרתעה ואינטרס ציבורי, בשורה ארוכה של פסקי דין נקבע כי דרך המלך בעבירות מהסוג הנדון היא לגזירת עונשי מאסר ממשיים מאחורי סורג ובריה לצד קנסות מכבידים, בפרט כאשר אלה מבוצעות על פני תקופה ממושכת, בשיטתיות ובהיקפים ממשיים (ואף נמוכים מאלה שבעניינו) ראו לדוגמה: **עניין יצחקי ועניין גחלי** רע"פ 7773/16 **חננאל נ' מדינת ישראל** (26.10.2016) (להלן: "**עניין חננאל**"); רע"פ 7964/13 **רובינשטיין נ' מדינת ישראל** (31.12.2013).

אמנם, קיימים מקרים בהם קבעו בתי המשפט עונשי מאסר שמשכם מאפשר ריצויים בעבודות שירות בתחתית מתחם הענישה, וזאת אף במקרים בהם בביצוע העבירות הועלם מקור הכנסה שלם, על החומרה שבכך (ראו לדוגמה **עניין חננאל** בו סכום ההשמה עמד על 1,000,000 ₪), ובחלק מהמקרים אף נגזרו עונשי מאסר לריצוי בעבודות שירות הלכה למעשה. יחד עם זאת, בדרך כלל המדובר במקרים בהם נסיבות יוצאות דופן אשר הצדיקו הקלה כאמור, ו/או בהיקף עבירות נמוך מזה שבעניינו, ואף בביצוע עבירות על פני תקופה קצרה בהרבה (ראו לשם הדוגמא: ת"פ (ת"א) 61997-12-15 **פרקליטות מחוז תל אביב מיסוי וכלכלה נ' קלאוס** (16.7.2017) ועפ"ג (ת"א) 3710-09-17 **פרקליטות מחוז תל אביב מיסוי וכלכלה נ' קלאוס ואח'** (27.6.2018); ת"פ (ת"א) 51575-05-14 **מדינת ישראל נ' אגסי** (31.12.2015); עפ"ג (ת"א) 18163-04-20 **שבי נ' מדינת ישראל** (1.7.2020).

בקשר לענישה הנוהגת יש לזכור כי אין זה המדד היחיד, ואף לא החשוב ביותר בעת קביעת מתחם הענישה. כידוע, מתחם הענישה אינו עניין אריתמטי פשוט אלא מגלם הכרעה ערכית המבוססת על שיקולים שונים שמדיניות הענישה היא רק אחד מהם, כשעצם העובדה שלעולם יוכל כל צד למצוא פסקי דין התומכים בעמדתו מלמדת כי אין המדובר במדד מדויק (ע"פ 3877/13 **ג'אבלי נ' מדינת ישראל** (17.11.2016), עפ"ג (ת"א) 12063-04-15 **בראונר נ' מדינת ישראל** (20.07.2015)).

20. בעת קביעת מתחם הענישה שקלתי גם עונשים שנגזרו על נאשמים נוספים שעניינם דומה (קרי, ביצוע עבירות של העלמת הכנסות תוך ניהול עסק לממכר רהיטים במרכז הישראלי לריהוט) ואת הנסיבות בעניינם:

· עפ"ג (ת"א) 63290-01-14 **מדינת ישראל נ' אהרונסון** (14.4.2014) (להלן: "**עניין אהרונסון**"), שם דובר במי שמשך 4 שנים ניהל שתי חברות שעסקו בייצור והפצת רהיטים, נמנע מהגשת דוחות לפקיד השומה כשסך ההכנסות הכולל הוא כ- 6 מיליון ₪, וסכום מחדל המס 1,600,000 ₪. באותו מקרה דובר בתקופה קצרה מאשר בעניינו ובית המשפט בעניינו ואת ערעור המדינה, קבע את המדובר במי שהעלים מקור הכנסה שלם. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעור המדינה, קבע את מתחם הענישה לעמוד בין 16 ו-30 חודשי מאסר בפועל וגזר את עונשו של הנאשם שלא הסיר את מחדלי כתב האישום על 20 חודשי מאסר לאור הכלל לפיו ערכאת הערעור אינה ממצה את הדין, ותוך שציין שאין מקום לתת משקל משמעותי לחלוף הזמן כנסיבה לקולא כשעיון בתיק מלמד שחלק נכבד ממנו רובץ לפתח המשיב.

· עפ"ג (ת"א) 7254-09-13 **מדינת ישראל נ' פרץ** (2.12.2013), שם דובר במי שמשך 6 שנים עסק במכירת רהיטים בשני עסקים שונים בשתי ערים שונות, לא הודיע על פתיחת עסקיו, לא ניהל ספרים, לא הנפיק חשבוניות ולא דיווח על הכנסותיו לפקיד השומה. הכנסתו בתקופה זו עמדה על לא פחות מ

5,300,000 ₪. המשיב הודה בביצוע העבירות. בית המשפט המחוזי קיבל את הערעור, ציין כי על תחתית מתחם הענישה לעמוד על 18 חודשי מאסר בפועל וקבע את עונשו של הנאשם שלא הסיר את מחדלי כתב האישום על 24 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית.

· עפ"ג (ת"א) 3170-09-14 **ברכה נ' מדינת ישראל** (7.1.2015) שם חזר בו המערער מערעורו על גזר הדין בהמלצת בית המשפט. במקרה זה דובר במי שלא דיווח לפקיד השומה על עיסקו, לא ניהל ספרים, לא הנפיק חשבוניות מס, השמיד כל תיעוד חשבונאי ופעל להשמטת הכנסות בסך של כ- 1,700,000 ₪ משך 3 שנים. בית משפט השלום קבע מתחם ענישה שבין 9 ו-18 חודשי מאסר בפועל וגזר על הנאשם שלא הסיר את המחדלים מאסר למשך 12 חודשים לצד ענישה נלווית, תוך שצוין כי אין שיהוי משמעותי בהגשת כתב האישום והשיהוי רובץ לפתח הנאשם. עוד צוין כי אין מקום להקלה בעונש בשל טענות הנאשם להסתבכות בשוק האפור.

· **עניין מרדכי חשואל**, אחיו של הנאשם, אליו הפנו הצדדים, שם נקבע בהסכמת הצדדים בערעור, בהתאם להמלצת בית המשפט, כי על המערער יוטלו 9 חודשי מאסר חלף 8 שנגזרו בבית משפט השלום, אך אלה ירוצו בעבודות שירות, לצד הענישה הנלווית שנגזרה בבית משפט השלום. במקרה זה דובר כאמור באחיו של הנאשם אשר משך 4 שנים היה בעליו של עסק למכירת רהיטים והפיק הכנסות אך לא דיווח לפקיד השומה על העסק, לא ניהל ספרי הנהלת חשבונות, לא הנפיק חשבוניות ובדומה לנאשם בעניינו ניכה שיקים אצל נותן שירותי מטבע ולעיתים דרש מלקוחותיו לשלם בשיקים למוכ"ז או לפקודת נותן שירותי המטבע על מנת להסתיר את הכנסותיו מהעסק. אחיו של הנאשם הגיש לפקיד השומה דוחות שנתיים ללא דיווח על הכנסות כלל. סכום הכנסותיו מהעסק עמד על סך של 1,131,824 ₪.

אחיו של הנאשם הודה בביצוע העבירות במסגרת הסדר טיעון לפיו הגבילה המאשימה עתירתה העונשית ל - 15 חודשי מאסר וענישה נלווית. מתחם הענישה ביחס לעונש המאסר נקבע בין 6 ו-24 חודשי מאסר. על אחיו של הנאשם נגזרו 8 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית ובערעור שונה עונש המאסר שנגזר עליו כאמור ל- 9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות.

· ראו גם : ת"פ (ת"א) 18792-10-13 **מדינת ישראל נ' טליאס** (4.3.2014) שעונשו נגזר תוך אימוץ הסדר טיעון ות"פ (ת"א) 33824-12-12 **מדינת ישראל נ' אמיר ואח'** (12.1.2016) בהם דובר בסכומים נמוכים בהרבה מעניינו.

21. לאחר שקילת כלל המפורט לעיל, בנסיבות המקרה, אני קובעת את מתחם הענישה בין 9 ו-24 חודשי מאסר בפועל, ואינני שותפה לדעת הסנגור לפיה מן הראוי לקבוע בעניינו של הנאשם מתחם ענישה ועונש זה לזה שנגזר על אחיו של הנאשם **מרדכי חשואל**. מלבד העובדה שהיקף העבירות שביצע הנאשם גבוה יותר מהיקף העבירות שביצע מרדכי חשואל וכך גם משך ביצוען, הנאשם אף עשה שימוש במספר שמות עסק ומספרי עוסק כוזבים וכן המשיך לבצע את העבירות בעת שהתקיימה נגדו חקירה על ידי רשות המסים. ברי כי המדובר בהתנהלות בעזות מצח של ממש -

המוסיפה גם היא חומרה למעשים, ואין בכך שסכומי ההכנסה שהעלים הנאשם באותן שנים נמוכים יחסית, כדי להצדיק קביעת מתחם הענישה זהה בעניינו.

22. אשר למתחם הקנס, כידוע, בסוג זה של עבירות קיימת חשיבות להטלת קנס ממשי על מנת ללמד כי אין כל תועלת כלכלית לצד העבירות. יחד עם זאת, ובהתאם לסעיף 40 לחוק העונשין, בעת קביעת מתחם הקנס יש לתת את הדעת גם למצבו הכלכלי של הנאשם. לאחר שבחנתי את הראיות שהוגשו בקשר למצבו הכלכלי של הנאשם ובני משפחתו (ענ/2- ענ/4), מתחם הקנס יקבע ברף הנמוך יחסית בין 35,000 ₪ ו- 65,000 ₪.

העונש הקונקרטי לנאשם

23. במקרה דנן אין מקום לחריגה לקולא או לחומרה ממתחמי הענישה שנקבעו ביחס לעונש המאסר והקנס. הנאשם הוא יליד שנת 1969, נשוי ואב לארבעה ביניהם קטינים. בתסקיר שירות המבחן לעונש פורטו נסיבות חייו, וכי במפגש עמו לא הועלו נסיבות אישיות ייחודיות עליהן רמז בא כוחו בדיון ביום 24.3.2022 עת ביקש שיערך תסקיר. שירות המבחן אף ציין כי הנאשם מצוי כיום בתקופת חיים יציבה, וכי זומן לפגישה נוספת אליה אמור היה להגיע עם אשתו, אשר בוטלה על ידו, על רקע דיווחו על מצב רפואי אקוטי של אמו. בהקשר זה יש לציין שלא הוגשו בעת הטיעון לעונש או בכלל מסמכים בקשר לאמור. עוד יש לציין שבין היתר, לאור המפורט בתסקיר, לא נערת לבקשת הסנגור לדחיית מועד הטיעון לעונש על מנת לתאם פגישה נוספת בשירות המבחן.

24. בעת קביעת עונשו של הנאשם נתתי דעתי לכך שהוא נעדר עבר פלילי מן העניין, והרשעותיו הקודמות התיישנו ולא יינתן להן כל משקל (ענ/1). בנוסף, שקלתי לקולא את הודיית הנאשם, שהביאה לחיסכון זמן שיפוטי לא מבוטל, גם אם פרשת התביעה הייתה לקראת סיומה וגם אם התנהלותו במהלך ההליך הביאה גם היא לדחיות ועיכוב ההליך. כמו כן נתתי דעתי לכך שבמסגרת ההסדר הדיוני בין הצדדים תוקן כתב האישום תיקון לא מבוטל בקשר להיקפו (לדברי ב"כ המאשימה נלקחו בהקשר זה טענות ההגנה במהלך המשפט), כך שבנסיבות אלה שלא ניתן לומר שניהול ההליך על ידי הנאשם עד השלב בו הודה היה לשווא, וממילא אין לזקוף את ניהול ההליך לחובתו.

25. הגם שמצאתי לתת משקל מסוים לקולא להודיית הנאשם, מובן כי משהנאשם לא עשה כל מאמץ להסיר ולו מחדל מס שהוא סבור שנגרם ממעשיו (והרי בעצם הודייתו בעובדות כתב האישום הודה שגרם נזק כלכלי משמעותי לאוצר המדינה), אין הוא זכאי לאותה הקלה ממשית הניתנת פעמים רבות למי שמסיר את מחדלי כתב האישום. כידוע, להסרת מחדלים בסוג זה של עבירות נודעת משמעות רבה לקולה בין שיקולי הענישה (רע"פ 7851/13 **עודה נ' מדינת ישראל** (3.9.2015)), וללא הסרת מחדלים, גם אם בשל העדר יכולת כללית (עניין **חננאל**), נגזרים בדרך כלל על נאשמים בעבירות הנדונות עונשי מאסר לריצוי מאחורי סורג ובריח לצד קנסות ממשיים - כאמור - זוהי דרך המלך בסוג זה של עבירות גם כאשר מתקן נאשם את הנזק הכספי לו גרם במעשיו (עניין **יצחקי**).

26. בעת קביעת עונשו של הנאשם נתתי דעתי לטענות הסנגור בקשר לשיהוי ולחלופי הזמן מאז ביצוע העבירות, ואין חולק שהמדובר בפרק זמן ממשי בן 14 שנה מאז העבירה הראשונה ו- 8 שנים מאז האחרונה. כידוע, שיהוי וחלופי הזמן מהווים שיקולים רלבנטיים בין שיקולי הענישה, ונקבע לא אחת כי שיהוי בהגשת כתב אישום מביא

לעיניו דין לנאשם, ולצידו פגיעה פוטנציאלית ביכולתו להתגונן, ויש בו כדי להביא להקלה משמעותית בעונש במקרים מתאימים, כשכל מקרה נבחן על פי נסיבותיו. יחד עם זאת, כידוע, המילים "חלופה הזמן" אינן מילות קסם. על מנת שנאשם אשר הורשע בעבירות הנדונות בנסיבותיהן יזכה להקלה בשל חלופה הזמן, וודאי משמעותית, בדמות עונש בתחתית מתחם הענישה, לא כל שכן כזה שירוצה בעבודות שירות - יש לוודא שהוא לא זה שהביא לחלופה הזמן או לחלק משמעותי ממנו במעשיו (ע"פ (מרכז) 57577-02-19 **ילדרים נ' מדינת ישראל** (21.11.2019) והפסיקה המוזכרת שם, ע"פ 4603/17 **אדרי נ' מדינת ישראל** (16.7.2019) פסקה 33 בפסק הדין בערעור על גזר הדין, ע"פ 7989/17 **דשקוב נ' מדינת ישראל** (18.4.2018) פסקה 11, עפ"ג (ב"ש) 68947-07-20 **יוסופוב נ' מדינת ישראל** (18.11.2020) וכן **עניין אהרונסון**).

27. במקרה זה, לבד מהעובדה שהנאשם לא שיתף פעולה עם רשויות אכיפת החוק והתחמק מחקירה ובכך הוא אחראי ולו לחלק מחלופה הזמן והימשכות ההליכים, הרי שהתברר כאמור שבוצעו על ידי הנאשם עבירות נוספות במהלך תקופת החקירה הראשונה עצמה (אשר החלה בשנת 2009), וחקירות הנאשם הסתיימו רק בשנת 2015. אמנם, כתב האישום הוגש רק בשנת 2018, ולא ניתן טעם מוברר מדוע חלף פרק זמן ממושך יחסית עד להגשתו בשיהוי מסוים, אך יש לזכור כי גם מעת הגשת כתב האישום, היה הנאשם אחראי ללא מעט ביטולים ודחיות בדיונים. זאת מבלי להתעלם מכך שדיונים נדחו גם מסיבות אחרות, ובין היתר, התפרצות מגפת הקורונה והשלכותיה.

28. כשאלה הם פני הדברים, ינתן משקל מסוים לקולא לחלופה הזמן ולשיהוי במקרה זה, אך מבלי להתעלם מטענות הסנגור הנוגעות לחלופה הזמן ומשמעות הענישה וההרתעה לאחר שנים כה רבות, או לקושי עבור הנאשם ומשפחתו לחיות עם עננת החקירה וההליך הפלילי משך שנים ארוכות, אין זה המקרה בו חלופה הזמן מצדיק הקלה כה משמעותית כעתירתו בעונש.

29. בעת קביעת העונש לנאשם נתתי דעתי לקושי עבור הנאשם לרצות עונש מאסר מאחורי סורג ובריה וכן שקלתי את העובדה שהנאשם סובל מאפילפסיה ומטופל תרופתית. בהקשר זה נתתי דעתי גם לכך שהאישור הרפואי שהוגש (**ענ/1**) הוא משנת 2000, ולא הוגשה כל אסמכתא להחרפה במצבו כפי טענת הסנגור. לדברי הנאשם לשירות המבחן הוא מטופל תרופתית ומצבו יציב (מחוות הדעת העדכנית שהתקבלה מאת הממונה על עבודות שירות עולה שלא חווה התקף מזה כ- 10 שנים, בבית המשפט לא הוצגה אסמכתא לאמור). נתתי דעתי גם להשפעת העונש שייגזר על בני משפחת הנאשם, וכן למצב הכלכלי המורכב בו משפחתו והוא נתונים, לכך שמתנהל בעניינו של הנאשם הליך חדלות פירעון מינואר 2022 (**ענ/3**), לדוח תיקים לחייב לפיו לנאשם חובות בהיקף של כ- 2.4 מילון ₪ (**ענ/2**) ולתלוש השכר שהוצג (**ענ/4**), ואלה באים בין שיקולי.

30. לאחר שנתתי דעתי למפורט לעיל ובכלל זאת לנסיבותיו האינדיווידואליות של הנאשם, לשיהוי מסוים ולחלופה הזמן הממשי במקרה זה (הגם שלא תינתן לו מלוא המשמעות הממתנת משחלק גדול ממנו רובץ לפתח הנאשם), ייגזר עונשו של הנאשם קרוב לתחתית מתחם הענישה, אך לא בתחתיתו, לצד קנס שיקבע גם הוא קרוב לתחתית מתחם הקנס בנסיבותיו הכלכליות המורכבות של הנאשם ומאסר על תנאי. לא השתכנעתי שנסיבות המקרה הן כאלה המצדיקות מיקום עונשו של הנאשם בתחתית מתחם הענישה שנקבע ולרצוי בעבודות שירות, לאור עיקרון ההלימה וחשיבות ההרתעה בעבירות אלה שביצוען קל וגיליון קשה, ובכללה הרתעת הרבים. אבהיר, הנאשם אמנם

נשלח לקבלת חוות דעת עדכנית מהממונה על עבודות השירות, משבמועד הודייתו בביצוע העבירות, לצד תסקיר לעונש הוזמנה חוות דעת מאת הממונה על עבודות השירות ומעת קבלתה חלפו למעלה מ- 6 חודשים. יחד עם זאת, לכל אורך הדרך הובהר לנאשם היטב שאל לו לפתח תקוות וציפיות וכי אין בהזמנת חוות הדעת כדי ללמד על העונש שייגזר.

31. סוף דבר, אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. מאסר בפועל לתקופה של 11 חודשים.
- ב. מאסר על תנאי למשך 8 חודשים לתקופה של 3 שנים, והתנאי שהנאשם לא יעבור עבירת מס מסוג פשע.
- ג. מאסר על תנאי למשך 6 חודשים לתקופה של 3 שנים, והתנאי שהנאשם לא יעבור עבירת מס מסוג עוון.
- ד. קנס בסך 35,000 ₪ או ארבעה חודשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם 35 תשלומים חודשיים, שווים ורציפים, כשהראשון בהם ביום 1.8.2022 לא ישולם תשלום - תעמוד יתרת הקנס לפירעון מיד.

54678313 זכות ערעור כחוק תוך ארבעים וחמישה יום לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו.

ניתן היום, כ"ג סיוון תשפ"ב, 22 יוני 2022, במעמד הצדדים.